Preventief fouilleren

Jaarverslag 2022 Eenheid Rotterdam

1. Inleiding
In 2022 heeft het onderwerp preventief fouilleren de nodige aandacht gekregen in de media, maar ook binnen de politie-eenheid Rotterdam was het herhaaldelijk onderwerp van gesprek. Vanuit de portefeuille Preventief Fouilleren zijn er gedurende het afgelopen jaar stappen gezet om een meer eenduidige inzet van het instrument binnen de gehele eenheid te realiseren en te waarborgen dat de toepassing van het instrument, ook in de toekomst, op een juridisch juiste wijze plaatsvindt.

De taakaccenthouders Preventief Fouilleren op de basisteams zijn nadrukkelijk betrokken bij diverse ontwikkelingen en dilemma's die raken aan het onderwerp. We hebben het afgelopen jaar gezamenlijk gewerkt aan het creëren van een meer eenduidige werkwijze in de eenheid. Daarnaast heeft het jaar 2022 vooral in het teken gestaan van het ontwikkelen van een nieuw handelingskader voor de collega's. Hierbij hebben we vanuit de portefeuille nadrukkelijk het gesprek gezocht met collega's over het doel van preventief fouilleren en de manier waarop het instrument dient te worden toegepast. Ook is ingezet op het vergroten van het bewustzijn ten aanzien van de impact van preventief fouilleren op burgers die bij een actie gefouilleerd worden.

2. Doel en uitgangspunten
2.1 Doel

Preventief fouilleren wordt door de politie-eenheid Rotterdam ingezet met de volgende drie doelen:
- een strafrechtelijk doel: het in beslag nemen van zoveel mogelijk wapens;
- een maatschappelijk doel: mensen een veilig gevoel geven in het publieke domein en een bijdrage leveren aan het herstel van het gezag van overheid en politie;
- een preventief doel: mensen ertoe bewegen geen wapens bij zich te dragen.

2.2 Uitgangspunten

Preventief fouilleren is een controlemiddel dat "zonder aanzien des persoons" moet worden ingezet (a-selectiviteitsbeginsel). Dit betekent dat het geheel los staat van een concreet strafbaar feit en dat er jegens de te fouilleren personen geen aanwijzing of vermoeden van een strafbaar feit bestaat, laat staan een concrete verdenking. Selectie op basis van bijvoorbeeld huidskleur, nationaliteit, afkomst of religie (etnisch profileren) is niet toegestaan (in strijd met o.a. de Grondwet en het EVRM).

Wat verstaan we onder preventief fouilleren?
- het fouilleren van personen;
- het onderzoeken van kleding van personen;
- het leegmaken van de zakken van kleding;
- het vorderen dat verpakkingen/bagage die men bij zich draagt worden geopend;
- het onderzoeken van vervoermiddelen.

3. De veiligheidsrisicogebieden

In 2022 zijn in zeven gemeenten in de eenheid Rotterdam veiligheidsrisicogebieden (VRG's) aangewezen, te weten in:

- Maassluis
- Vlaardingen
- Schiedam
- Rotterdam
- Capelle aan den IJssel
- Nissewaard
- Dordrecht

Deze VRG's zijn door de burgemeester, in overleg met de hoofdofficier van justitie, voor een bepaalde periode (veelal voor zes maanden), aangewezen op advies van de politiechef. De politiechef komt tot dit advies indien er in het gebied waarvoor de aanvraag gedaan wordt, sprake is van een groot aantal incidenten waarbij sprake is van wapenbezit of wapengebruik.

4. Resultaten

4.1. Resultaten van de preventief fouilleeracties

In de onderstaande tabel staan de resultaten vermeld van de gehouden preventief fouilleeracties per gemeente. Er zijn in 2022 door toepassing van preventief fouilleren bijna 600 wapens van straat gehaald, waaronder 31 (nep)vuurwapens en 428 steekwapens. Deze aantallen betreffen niet het totaal aantal inbeslaggenomen wapens over 2022, maar alleen de wapens die tijdens preventief fouilleeracties in beslag zijn genomen. Vergeleken met 2021 (469) zijn er in 2022 (588) meer wapens in beslag genomen bij preventief fouilleeracties. In totaal zijn er in 2022 meer dan 1000 acties gehouden.

Resultaten preventief fouilleren 2022	Maassluis	Vlaardingen	Schiedam	Rotterdam	Capelle aan den IJsel	Nissewaard	Dordrecht
Gehouden acties	0	24	74	725	1	72	124
Personen gefouilleerd op straat	0	894	596	11448	128	1780	1515
Gecontroleerde voertuigen	0	158	194	3653	3	38	653
Horecagelegenheden	0	1	0	21	0	0	0
Personen gefouilleerd in horecagelegenheden	0	19	0	345	0	24	0
Aanhoudingen	0	15	4	145	3	13	13
Arrestanten WWM	0	14	4	64	0	9	4
Arrestanten "overige"	0	1	0	83	3	4	9
Processen-verbaal WWM, zonder arrestant WWM	0	16	0	89	0	8	0
Vuurwapens	0	2	1	27	0	1	0
Steekwapens	0	40	8	287	0	14	79
Slagwapens	0	3	0	36	0	0	1
Wapens "overig"	0	3	2	70	0	5	9
Bijzonderheden: afhandeling OM	0	0	3	1	0	0	0
Doorzoekingen	0	1	0	3	0	0	0
Verdovende middelen aangetroffen ja/nee	0	ja	ja	ja	0	ja	ja

In de tabel springen de resultaten van de gemeenten Maassluis en Capelle aan den IJssel in het oog.

In de gemeente Maassluis was het VRG aangewezen van januari t/m maart 2022. In deze periode zijn er geen preventief fouilleeracties gehouden in verband met de coronapandemie.

In de gemeente Capelle aan den IJssel zijn in 2022 twee incidentele VRG's aangewezen (in januari en in november). In januari was de aanleiding gelegen in de vrees voor een openbare ordeverstoring. Er heeft toen één preventief fouilleeractie plaatsgevonden waarvan de resultaten zijn vermeld in de tabel. In november was in de gemeente een 'bandenprikker' actief. Kort na de aanwijzing van het VRG werd een verdachte aangehouden waardoor de noodzaak voor het

houden van preventief fouilleeracties wegviel. Er hebben toen geen acties plaatsgevonden.

5. Nieuw handelingskader

In 2022 is er vanuit de portefeuille een nieuw handelingskader Preventief Fouilleren opgesteld.
De belangrijkste vernieuwingen en/ of aanscherpingen zijn:

- het aanwijzen van een waarnemer bij iedere preventief fouilleeractie;
- met 3 of meer collega's een preventief fouilleeractie houden;
- voorafgaand aan de actie een a-selectiviteitscriterium afspreken;
- bij het aanvragen van een bevel is de locatie leidend, niet de doelgroep;
- de principes van professioneel controleren zijn verwerkt;

6. Conclusie

In 2022 hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van preventief fouilleren. De belangrijkste is het opstellen van een nieuw handelingskader preventief fouilleren, waar begin 2023 besluitvorming over zal plaatsvinden.
Dit handelingskader is tot stand gekomen in samenwerking met de taakaccenthouders uit de basisteams en het Openbaar Ministerie. Verder is er de nodige aandacht in de media geweest voor het onderwerp preventief fouilleren en zullen we de landelijke ontwikkelingen samen met het Openbaar Minister blijven volgen.